

ПРАВОВІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДНК-АНАЛІЗУ Й УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

СТЕПАНЮК Дар'я Русланівна - аспірантка Харківського національного університету внутрішніх справ

orcid.org/0000-0002-1086-0413

УДК 343.983.7

DOI 10.32782/NP.2023.3.17

У статті розглянуто засади правового регулювання криміналістичного ДНК-аналізу в контексті державної реєстрації геномної інформації людини та її використання в кримінальному провадженні. Автором виокремлено європейські стандарти дотримання права людини на повагу до приватного і сімейного життя у зв'язку з дослідженням ДНК, проаналізовано норми вітчизняного законодавства та запропоновано шляхи його вдосконалення. Встановлено, що особлива соціальна чутливість питань використання генетичних даних людини в цілях розкриття та розслідування кримінальних правопорушень і водночас надзвичайна ефективність такого використання в правоохоронній практиці потребують належного правового регулювання. При розробленні та впровадженні правових норм, які стосуються державної реєстрації геномної інформації та її використання в практиці протидії злочинності слід враховувати рекомендації та передові підходи, вироблені в загальноєвропейському законодавстві, внутрішньому законодавстві країн Європейського Союзу та прецедентну практику Європейського суду з прав людини. Особливо важливими видаються такі засади: збирання, збереження та використання біологічного матеріалу та генетичних даних людини в цілях кримінального провадження є втручанням в право на повагу до приватного життя; захист біологічного матеріалу та геномної інформації як особливого різновиду персональних даних від розголошення та несанкціонованого доступу;

забезпечення належного рівня функціонування національної бази даних ДНК; зберігання в базі даних ДНК геномної інформації осіб, засуджених за вчинення сексуальних правопорушень щодо дітей та за інші злочини певного ступеня тяжкості; недопущення безстрокового зберігання в базах даних ДНК генетичних даних засуджених осіб і визначення адекватних строків їх зберігання; знищення біологічного матеріалу та геномної інформації незасуджених осіб відразу після того, як зникає їх потреба для розслідування злочину; залучення до проведення молекулярно-генетичних експертиз тільки лабораторій, акредитованих за європейськими стандартами якості.

Ключові слова: кримінальне провадження, розслідування кримінальних правопорушень, право людини на повагу до приватного життя, невтручання у приватне життя, ДНК-аналіз, державна реєстрація геномної інформації.

Постановка проблеми

Впровадження методу ДНК-аналізу в криміналістичну діяльність, що відбулось у другій половині 1980-х років, відкрило нові революційні можливості в ідентифікації особи. З того часу науковці розробили технології, які дозволяють визначати ДНК-профіль з мізерної кількості біологічного матеріалу, встановлювати біологічну спорідненість людей, створювати та використовувати автоматизовані бази даних ДНК, вирішувати завдання орієнтуючого характеру за біологічними слідами невідомих злочинців тощо.

Але разом із розвитком технологій зростають і занепокоєння щодо їх впливу на фундаментальні права людини. ДНК потенційно вміщує надзвичайно велику кількість особистої інформації. Тому її дослідження, нехай і в цілях розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, але без обмежень, може призвести до надмірного втручання в приватне життя. У зв'язку з цим відповідна діяльність має бути належним чином урегульована законодавчими нормами.

В Україні методи криміналістичного ДНК-аналізу використовуються в практиці установ судової експертизи з початку 1990-х років. Проте стан законодавчого регулювання цієї галузі до цього часу видається недостатнім. У КПК України окремих норм з приводу ДНК-аналізу немає зовсім. Впровадження профільного законодавства щодо державної реєстрації геномної інформації людини розпочалось лише нещодавно. Фундаментальних наукових досліджень вітчизняними правознавцями з цього приводу не проводилось. Зазначені обставини засвідчують актуальність аналізу сучасного стану нормативно-правового регулювання цієї сфери суспільних відносин та перспектив його вдосконалення.

Аналіз останніх публікацій

Наукові дослідження проблематики правового забезпечення ДНК-аналізу в правоохоронній практиці України зараз в основному зосереджені на питаннях державної реєстрації геномної інформації людини. У цьому контексті науковці обґрунтовували актуальність такого регулювання (В.В. Білоус, В.О. Гусєва та ін.), обговорювали законодавчі новели на предмет їх практичної користі для розкриття та розслідування злочинів (О.М. Калітенко, О.В. Олександренко та В.І. Женунтій, А.Т. Котляренко, Т.Ю. Тарасевич та ін.), а також щодо відповідності міжнародним стандартам захисту прав людини (І.М. Берназюк, О. Горпинюк, Б.В. Довгань і Т.В. Міхайліна, О. Легка, та ін.). Комплексний підхід щодо правових засад криміналістичного ДНК-аналізу та їх впровадження у вітчизняне кримінальне процесуальне законодавство був запропонований

Р. Степанюком, В. Кікінчуком, І. Пирогом, В. Плетенцем і В. Приловським. Проте він потребує подальшого розвитку й удосконалення з метою вироблення конкретних пропозицій щодо покращення стану нормативно-правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з використанням методів ДНК-аналізу в протидії злочинності.

Мета і завдання

Мета – виокремити засади правового регулювання криміналістичного ДНК-аналізу, які варто враховувати при вдосконаленні вітчизняного законодавства.

Завдання: визначити загальноєвропейські підходи щодо використання ДНК-аналізу в кримінальному судочинстві, узагальнити європейські стандарти дотримання права людини на повагу до приватного (особистого і сімейного) життя у зв'язку дослідженням ДНК при розкритті та розслідуванні злочинів, проаналізувати новели вітчизняного законодавства щодо державної реєстрації генетичних даних і використання ДНК-аналізу в кримінальному процесі та запропонувати шляхи його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу

На сьогодні криміналістичний ДНК-аналіз є найбільш надійним науковим методом ідентифікації людини за біологічним матеріалом. Разом з цим, як правильно відмічено, використання відповідних технологій у правоохоронній практиці балансує на межі між обмеженням і порушенням основоположних прав, які можуть мати місце, починаючи зі збору зразка, його аналізу та використання і закінчуючи його обробкою [1, с. 91]. Ускладнює ситуацію бурхливий розвиток технологій ДНК-аналізу, що дозволяє постійно розширювати коло вирішуваних завдань. Наряду із традиційними методами дослідження аутосомних STR, статевих маркерів і мтДНК, де переважно аналізують некодуючі ділянки ДНК, в останні роки у поліцейській діяльності все активніше застосовують методи ДНК-фенотипування [2] та пошуку підозрюваних за родинними зв'язками [3]. Таким чином, втручання в особисте життя людини поглиблюється, а отже, проблематика нормативно-правової регламентації

криміналістичного ДНК-аналізу потребує більшої уваги.

Коли ДНК-аналіз було вперше впроваджено до кримінального розслідування, процедура ідентифікації була випадковим винаходом науковців-генетиків. Відразу стало очевидним, що застосування цього методу дозволяє швидко включати або виключати осіб з числа підозрюваних, сприяє виправданню помилково засуджених і засудженню винних. З самого початку точилися дискусії про доцільність його використання в рамках кримінального судочинства [4]. Згодом більшість науковців і практиків визнали надзвичайну ефективність криміналістичного ДНК-аналізу в протидії злочинності. Було розроблено фундаментальні наукові засади відповідних технологій, у багатьох країнах впроваджено потужні бази даних ДНК, у кримінальному процесі вироблено стандарт недопустимості засудження особи виключно на результатах ДНК-аналізу як єдиного доказу в справі, опрацьовано потенційний вплив цих технологій на порушення низки основоположних прав людини.

Вагомість юридичних аспектів криміналістичного ДНК-аналізу викликала потребу нормативно-правового врегулювання суспільних відносин, пов'язаних із його використанням у кримінальному судочинстві. Чутливість практичного застосування цього методу щодо впливу на дотримання прав людини також підтверджується неодноразовим розглядом відповідних питань Європейським судом з прав людини (далі – ЄСПЛ).

В Україні поки що не сформоване профільне законодавство, яке регулює суспільні відносини в галузі криміналістичного ДНК-аналізу, за винятком нещодавно прийнятого закону про державну реєстрацію геномної інформації. Але обраний нашою державою шлях інтеграції до ЄС потребує його розроблення та впровадження з метою належного забезпечення права людини на повагу до приватного (особистого та сімейного) життя. Це завдання слід вирішувати з урахуванням загальноприйнятих у ЄС стандартів у цій сфері.

Науковці, які розглядали стан нормативно-правового регулювання криміналіс-

тичного ДНК-аналізу на рівні загальноєвропейського законодавства, підкреслили, що зараз в ЄС визначено рекомендації щодо загальних засад використання ДНК-аналізу в межах системи кримінального правосуддя, обов'язок кожної держави створити і підтримувати національну базу даних ДНК, обмінюватись інформацією за базами даних ДНК, вживати заходів щодо захисту персональних даних, зберігати ДНК-профілі осіб, засуджених за вчинення сексуальних правопорушень щодо дітей, акредитувати лабораторії судової експертизи, що проводять молекулярно-генетичні дослідження, за стандартом EN ISO/IEC 17025 [5]. Інші питання країни ЄС регулюють на рівні національного законодавства.

Основними нормативно-правовими актами ЄС, у яких визначено вищевказані засади, є Рекомендація № R (87) 15 Комітету міністрів державам-членам від 17 вересня 1987 року, що регулює використання персональних даних у секторі поліції; Рекомендація Комітету міністрів державам-членам N R (92)1 від 10 лютого 1992 року «Про використання аналізу дезоксирибонуклеїнової кислоти (ДНК) в рамках системи кримінального правосуддя», Резолюція Ради ЄС від 21 червня 2001 року «Про обмін результатами аналізу ДНК», Прюмська угода, яка визначає засади міждержавного обміну інформацією з метою виявлення та розслідування правопорушень та у 2008 році була включена в правову базу ЄС, Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25 жовтня 2007 року, яку було ратифіковано Україною (із заявою) 20 червня 2012 року, а також рамкове рішення Європейської Ради про акредитацію лабораторій судової експертизи від 30 листопада 2009 року. Відповідні положення варто враховувати й у вітчизняному законодавстві та правозастосовній практиці.

Крім того, значний вплив на формування правових засад криміналістичного ДНК-аналізу має практика ЄСПЛ, якою вироблено критерії оцінки дотримання права людини на повагу до приватного та сімейного життя, закріпленого ст. 8 Європейської

конвенції з прав людини, у контексті використання можливостей ДНК-аналізу.

Так у рішенні в справі «Ван дер Вельден проти Нідерландів» від 7 грудня 2006 року ЄСПЛ визначив, що отримання у підозрюваного клітинного матеріалу та збереження його й отриманого ДНК-профілю, є втручанням в право людини на повагу до її приватного життя. У цій справі суд встановив відсутність порушення зазначеного права, у випадку коли зразки відбирають у засудженої особи для поміщення в базу даних ДНК, навіть якщо безпосередньо під час розслідування злочину такої потреби не було. Надалі в інших випадках, коли заявники оскаржували сам факт відібрання у них зразків для ДНК-аналізу, ЄСПЛ додатково обґрунтував і підтвердив вищевказану позицію («Б.Б. проти Франції» і «Гардель проти Франції», 2009; «Перуццо і Мартенс проти Німеччини», 2013 та ін.), також наголосивши на обов'язку кожної держави вживати адекватних засобів захисту персональних даних, до числа яких відноситься клітинний матеріал і геномна інформація людини, а також на визначенні такого строку їх зберігання, який є співрозмірним характеру вчинених правопорушень і цілям обмежень.

Особливо значущим в аспекті вдосконалення законодавчих вимог до порядку і строків зберігання геномної інформації для вирішення завдань з розкриття та розслідування злочинів мало рішення ЄСПЛ у справі «С. і Марпер проти Сполученого Королівства» від 4 грудня 2008 року. У цій справі суд визнав, що безстрокове зберігання даних ДНК як засуджених, так і незасуджених осіб є непропорційним втручанням у приватне та сімейне життя. Зазначене рішення зумовило потребу адаптації законів європейських країн до цього прецеденту [6]. У багатьох державах законодавці врахували ці вимоги, визначивши конкретні строки зберігання ДНК-профілів та обов'язок їх видалення з баз даних у разі виправдання особи або закриття кримінального провадження. Безпосередньо щодо Сполученого Королівства, то у Великобританії було передбачено новий режим, який дозволяє безстрокове зберігання профілів ДНК більшості засуджених осіб і тимчасове зберігання деяких вперше

засуджених неповнолітніх і невинних осіб у Національній базі даних ДНК (NDNAD), що встановлено Законом про захист свобод 2012 року (PoFA) та фактично запроваджено в жовтні 2013 року [7], але в Північній Ірландії законодавство навіть таких змін не знало. Загалом же рішення ЄСПЛ у «справі Марпера» активізувало дебати про приватність, державний контроль над інформацією та право громадян на безпеку не тільки в Європі, а і в інших країнах, а також у теорії кримінального процесу, криміналістики та судової експертизи [8-9].

В останні роки у справах «Гогран проти Великої Британії», «Кетт проти Великої Британії», «Трайковські та Чиповські проти Північної Македонії» ЄСПЛ визнав, що встановлення безстрокового терміну зберігання геномної інформації людини без посилення на серйозність правопорушення або необхідності безстрокового утримання та за відсутності реальної можливості перегляду справи свідчить про недотримання справедливого балансу між конкуруючими державними та приватними інтересами [10]. Крім того, у справі «Aucagne v. France» від 22 червня 2017 року ЄСПЛ постановив, що засудження особи за відмову пройти ДНК-тестування (як це відбулося щодо заявника), коли в національному законодавстві відсутні можливості перегляду підстав і строків зберігання геномної інформації, є непропорційним порушенням права на повагу до приватного життя.

У ЄСПЛ оскаржували також і питання щодо законності процедур відібрання біологічного матеріалу для ДНК-аналізу. Так, у справі «Драган Петрович проти Сербії» (2020) суд визнав порушення права на повагу до приватного життя відібрання біологічного зразку способом щічного мазка, якщо при цьому не було дотримано процедури, встановленої національним кримінальним процесуальним законодавством.

Таким чином, у практиці ЄСПЛ щодо криміналістичного ДНК-аналізу вироблено стандарти дотримання права людини на повагу до приватного і сімейного життя при використанні відповідних технологій у протидії злочинності. З їх урахуванням вважаємо доцільним сформулювати на-

ступні положення, які слід враховувати в нормативно-правовому регулюванні цієї сфери: 1) біологічний матеріал і геномна інформація людини відносяться до її персональних даних; 2) їх збирання та збереження є втручанням у право людини на повагу до приватного й сімейного життя; 3) не є порушенням цього права збирання біологічних зразків і зберігання в базі даних ДНК-профілів осіб, засуджених за вчинення злочинів; 4) допускається відібрання біологічних зразків у незасуджених осіб (свідків, потерпілих, підозрюваних, яких згодом виправдали, тощо) і використання їхніх ДНК-профілів для розслідування певної справи, але ці дані необхідно знищувати після завершення розслідування; 5) відібрання біологічного матеріалу повинно здійснюватись у суворій відповідності до вимог закону; 4) необхідно визначити пропорційні ступеню тяжкості кримінального правопорушення та меті використання баз даних ДНК строки зберігання геномної інформації; 5) держава зобов'язана вживати адекватні заходи щодо захисту геномної інформації як особливо чутливого та потенційно надзвичайно інформативного різновиду персональних даних від несанкціонованого розголошення. Зазначені засади, на нашу думку, важливо врахувати у вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві, адже ст. 15 КПК України визначає гарантії невтручання у приватне життя як загальної засади кримінального провадження.

В Україні єдиним законодавчим актом у галузі криміналістичного ДНК-аналізу поки що є Закон України «Про державну реєстрацію геномної інформації людини», який набув чинності 6 лютого 2023 року (далі – Закон) і визначає правові засади обробки такої інформації. Практичне впровадження норм Закону тільки розпочалось. Здійснюються заходи щодо технічного й організаційного забезпечення за цим напрямом. Є сподівання, що Закон і прийняті на його виконання підзаконні акти сприятимуть забезпеченню нового якісного рівня використання національної бази даних ДНК для вирішення завдань з розкриття, розслідування та попередження кримінальних правопорушень [11, с. 327].

Аналіз норм вищевказаного Закону надає підстави стверджувати, що в цілому він враховує основні європейські стандарти щодо правового регулювання криміналістичного ДНК-аналізу. Зокрема, в ньому закріплено принцип захищеності персональних даних і заходи щодо знеособлення таких даних і обмеження доступу до них, встановлено конкретні критерії щодо тяжкості вчиненого злочину та цілей розслідування для поміщення геномної інформації особи до бази даних ДНК, передбачено порядок знищення відібраного біологічного матеріалу, визначено строки зберігання, вилучення та знищення геномної інформації, контроль за додержанням законодавства та відповідальність за його порушення.

Разом з цим у Законі є і деякі положення, які оцінюються науковцями як підстави для певної правової невизначеності щодо відповідності її міжнародним стандартам дотримання прав людини в контексті термінології, а також щодо адміністрування бази даних ДНК та забезпечення належного режиму захисту геномної інформації від розголошення [12, с. 8; 13, с. 74-75]. Крім того, на нашу думку, й інші окремі положення потребують подальшого вдосконалення з метою належного забезпечення принципу правової визначеності щодо процедур, пов'язаних із державною реєстрацією геномної інформації. Насамперед це стосується порядку відбору біологічного матеріалу (ст. 7, 8, 9 Закону), наприклад, допустимості та меж примусу при обов'язковому одержанні зразків і строків зберігання відібраного біологічного матеріалу (ст. 12 Закону). Тут варто відзначити, що в законі чимало відсилочних норм у тому числі до підзаконних актів, не всі з яких поки що прийнято, а отже, зараз важко надати комплексну оцінку відповідним процедурам. Разом з цим вважаємо доцільним звернути увагу на те, що чимало положень закону, що стосуються використання ДНК-аналізу в кримінальному судочинстві, посилаються на КПК України. Але в останньому не міститься жодних спеціальних норм з цього приводу. Тому видається, що потрібно внести зміни та доповнення до нього з урахуванням досвіду країн ЄС, на чому наголошували вітчизняні

науковці [14]. Щонайменше необхідно вдосконалити правове регулювання процедури одержання біологічних зразків і врахувати, що біологічний матеріал та геномна інформація є різновидами персональних даних, які потребують особливого захисту. Крім того, у вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві варто належним чином врегулювати суспільні відносини, що стосуються використання можливостей молекулярно-генетичних досліджень у вирішенні пошукових завдань з розкриття кримінальних правопорушень, у тому числі використання новітніх методів ДНК-аналізу.

Висновки

Особлива соціальна чутливість питань використання генетичних даних людини в цілях розкриття та розслідування кримінальних правопорушень і водночас надзвичайна ефективність такого використання в правоохоронній практиці потребують встановлення належного правового регулювання відповідних суспільних відносин в Україні.

При розробленні та впровадженні правових норм, які стосуються державної реєстрації геномної інформації та її використання у практиці протидії злочинності слід враховувати рекомендації та передові підходи, вироблені в загальноєвропейському законодавстві, внутрішньому законодавстві країн ЄС та прецедентну практику ЄСПЛ. Зокрема, видаються особливо важливими такі засади: збирання, збереження та використання біологічного матеріалу та генетичних даних людини в цілях кримінального провадження є втручанням в право на повагу до приватного (особистого та сімейного) життя; захист біологічного матеріалу та геномної інформації як особливого різновиду персональних даних від розголошення та несанкціонованого доступу; забезпечення належного рівня функціонування національної бази даних ДНК; зберігання в базі даних ДНК геномної інформації осіб, засуджених за вчинення сексуальних правопорушень щодо дітей та за інші злочини певного ступеня тяжкості; недопущення безстрокового зберігання в базах даних ДНК генетичних даних засуджених осіб

і визначення адекватних строків їх зберігання; знищення біологічного матеріалу та геномної інформації незасуджених осіб відразу після того, як зникає їх потреба для розслідування злочину; залучення до провадження молекулярно-генетичних експертиз виключно лабораторій, акредитованих за європейськими стандартами якості.

Література

1. Soletto H. DNA data in criminal procedure in the European fundamental rights context // *Recent Advances in DNA & Gene Sequences (Formerly Recent Patents on DNA & Gene Sequences)*. 2014. Vol. 8. Is. 2. P 91-97. URL: <https://www.ingentaconnect.com/content/ben/radnag/2014/00000008/00000002/art00005>.
2. Ge J., Budowle B. Forensic investigation approaches of searching relatives in DNA databases // *Journal of Forensic Sciences*. 2021. Vol. 66. Is. 2. P. 430-443. DOI: 10.1111/1556-4029.14615.
3. Tracey Leigh Dowdeswell. Forensic genetic genealogy: A profile of cases solved // *Forensic Science International: Genetics*. 2022. Vol. 58. DOI: 10.1016/j.fsigen.2022.102679.
4. Oosthuizen T., Howes L. M. The development of forensic DNA analysis: New debates on the issue of fundamental human rights // *Forensic Science International: Genetics*. 2022. Vol. 56. 102606. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1872497321001435>.
5. Степанюк Р. А., Кікінчук В. В. Напрями вдосконалення правового регулювання криміналістичного ДНК-аналізу в Україні в контексті інтеграції до Європейського Союзу // *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2022. Вип. 97(2). С. 234-249. DOI: 10.32631/v.2022.2.21.
6. Reverón Palenzuela B. El régimen jurídico de la conservación de datos sobre identificadores obtenidos a partir del análisis de ADN, a la luz de la Sentencia del Tribunal Europeo de Derechos Humanos (Gran Sala), de 4 de diciembre de 2008 (asunto S. y Marper c. Reino Unido) [Legal regime of preservation of data on identifiers obtained from DNA analysis, in the light of the Decision of the European Tribunal of Human Rights (Large Chamber), of December 4 2008 (S. and Marper vs. United

Kingdom)] // Revista de derecho y genoma humano = Law and the human genome review. 2009. Vol. 30. P. 171–190.

7. Amankwaa A. O., McCartney C. The UK National DNA Database: Implementation of the Protection of Freedoms Act 2012. // Forensic Sci Int. 2018 Mar; 284: 117-128. DOI: 10.1016/j.forsciint.2017.12.041.

8. Sarkar S. P., Adshad G. J. Whose DNA Is It Anyway? European Court, Junk DNA, and the Problem With Prediction // Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law. Online June 2010. 38 (2). P. 247-250. URL: <https://jaapl.org/content/38/2/247.long>.

9. Tuazon O. M. Universal forensic DNA databases: acceptable or illegal under the European Court of Human Rights regime? // Journal of law and the biosciences. 2021. 8(1). lsab022. DOI: 10.1093/jlb/lsab022.

10. Берназюк І. М. Захист права на повагу до приватного й сімейного життя у практиці Європейського суду з прав людини // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2020. Т. 31 (70).- С. 104-110. DOI: 10.32838/1606-3716/2020.4/17.

11. Степанюк Р. Л. Щодо впровадження окремих технік криміналістичного ДНК-аналізу в правоохоронну практику України в сучасних умовах // Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Львів, 21 жовт. 2022 р.). Львів, 2022. С. 325-327.

12. Довгань Б. В., Михайліна Т. В. Геномна інформація людини та її значення для ДНК-аналізу: правовий аспект // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2023. Вип. 1. С. 5-9.

13. Легка О. Правова регламентація реєстрації геномної інформації людини: міжнародний та вітчизняний досвід // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Вип. 2(72).- С. 71-76.

14. Stepaniuk R., Kikinchuk V., Pyrih I., Pletenets V., Prylovskiy V. Multifaceted approach to legislative regulation for using DNA analysis in criminal proceedings of Ukraine // Amazonia Investiga. 2022. Vol. 11(50). P. 130-139. DOI: 10.34069/AI/2022.50.02.13.

SUMMARY

In the article the basis of legal regulation of forensic DNA analysis in the context of state registration of human genomic information and its use in criminal proceedings are considered. The author identifies the European standards of observance of the human right to respect for private and family life in connection with DNA research, analyzes the norms of national legislation and suggests ways to improve it. It is established that the special social sensitivity of the use of human genetic data for the purposes of detection and investigation of criminal offenses and, at the same time, the extraordinary effectiveness of such use in law enforcement practice require proper legal regulation. When developing and implementing legal norms related to the state registration of genomic information and its use in the practice of combating crime, recommendations and best practices developed in European legislation, domestic legislation of the European Union and case law of the European Court of Human Rights should be taken into account. The following principles seem particularly important: collection, storage and use of biological material and human genetic data for the purposes of criminal proceedings is an interference with the right to respect for private life; protection of biological material and genomic information as a special type of personal data from disclosure and unauthorized access; ensuring the proper level of functioning of the national DNA database; storage in the DNA database of genomic information of persons convicted of sexual offenses against children and other crimes of a certain degree of gravity; preventing the indefinite storage of genetic data of convicted persons in DNA databases and determining adequate storage periods; destruction of biological material and genomic information of unconvicted persons as soon as they are no longer needed for the investigation of a crime; involvement of only laboratories accredited according to European quality standards in molecular genetic examinations.

Key words: criminal proceedings, investigation of criminal offenses, human right to respect for private life, non-interference in private life, DNA analysis, state registration of genomic information.